

ZELNIK JÓZSEF
Az Antikrisztus inge*

...mert az élet szavai elvesztek. Micsoda beképzeltég azt állítani, hogy az ember félúton van az állat és Isten között. Különben is mikor volt félúton? A teremtéskor, most, vagy a végítéletnél? Az emberi földi létezés lebegés a világteremtő istenkép és ama bizonyos földiekkel játszó égi tünemény(ek) között. Esendő lelkecskék táncolnak a pokol tornácán, s mint révült szúfi táncosok az élet, az örök élet szavait mormolják, idézgetik, könyörögik, de az örökélet szavai elvesztek... De voltak egyáltalán? Egy biztos volt, ami kezdetben volt: az IGE, de mintha ez az IGE is belesüllyedt volna bágyadt, kivért nyelvű nyelvtanába, ahol Isten is csupa kisbetűs nemecek-isten és foglalkozására nézve állítmányozási vállalkozó.

Jó lenne józan ésszel lemerülni az emberiség kollektív, mosdatlan tudattalanjában, ahol együgyűséget színelve bóklászhatunk, mint a következő sörreklám szöveg:

*Istenhez közelebb terel
 Miltonnál a jófajta ser*

Vagy ezt tovább gügyögve boristenesen:

*Istenhez közelebb tol
 A papoknál a jófajta bor*

Ezzel a játékkal megtévesztve a sátáni tudati vérebekek éberségét lélekvitortlát nyithatunk veszélyes tudat-óceánokon, ahol: „*Három dimenzióknk nyűgei elszakadnak s kitáruhnak körül a világtengerek.*”¹

Lélek-ebecske,² fuss előre, szimatold ki a legjobb illatú rejtett ösvényeket, ahol a transzcendens és az okkult dzsungel oszlik, és pásztázik a fény. Gyűjtsél hűtő hatású növényeket: konyzát, Inula heleniumot, tudod, azt, amit Thesmophoria³ alkalmával a nők maguk alá hintenek, hogy lehűtsék a szerelmi vágyat. Mert a tudat alatt és fölött barangoló elme könnyen megrészegül, hamis mérges virágokat, mandragóra varázslatokat kápráztat elő, megzavarva a gondolkodás szorgos kis virágporos-

talpacskájú méheit. Megzavarva a gyalog múzsát,⁴ a tenyeres talpas vélekedést, amire az emberfiának főleg akkor van szüksége, ha a szellem lápos-lidérces tájain szédeleg, bizonytalan lélekkel csúszkál, spirálisan tapogatózva a nyelv gondolatnyálkás csigaösvényein.

De mi csábítja a lelket és a szellemet ilyen veszélyes tájakra, miért nem marad a vegetációs örömkök otthonának zöld fűvén, csendesen kérődzve, egyszerű dolgokról meditálva? Talán azért, mert nem lehet az emberi tudatban és lélekben olyan mélyre temetni az istenképet, hogy ne kísértene mégis izgatón mindenkit, bevallva és bevallatlanul. Ez az isteni kísértés aztán sokszor istenkísértő gondolatokra csábítja az emberi szellemet. Az is lehet, hogy minden gondolat Istenről istenkísértő. Csak a vallás, pontosabban a hit, az igazi hit képes tisztán közeledni Istenhez. Ezt persze egy racionális gondolkodó számára fura logikával teszi, amit az „Aftermath” játék ír le. Ebben a „matematika utáni” matematikában csak egy szám létezik, a nulla, és ezért minden példa megoldása ugyanaz: nulla.⁵ Így az egész dolog arról szól, hogy milyen kérdéseket lehet találni az elkerülhetetlen válaszhoz. Az más kérdés, hogy van olyan kultúra, ahol a nulla maga a Sátán – Szent Ágoston is így vélte – és így már megint az istenkísértésnél tartunk, jobban mondva Sátánkísértésnél, ami még „veszélyesebb”, mert a Sátán könyörtelen. Eme logika szerint érthetetlenek a sátánimádók. Viszont a Sátán, mint maga is „teremtény”, könnyebben (meg)érthető az embernek. De mi mégis valami szenvedélyes megalomániával Istent szeretnénk (meg)érteni. A tudat erre képtelen, csak a lélek, ez az isten-szikrácska képes a lehetetlenre, például arra, hogy a nyelv öntőmintája legyen. Ezért a nagy nyelvi erőnek halhatatlanság illata van. A költői nyelv halhatatlanság-idézet, lelkileg szűz érintkezési kísérlet Istennel.

Most, hogy elmúlt kondor ifjúságunk és tudatunk falánk szerelme lohad, a földi hív gondolatok kevésbé kísértenek. Kevésbé a steril filozófiák, az olyanok, hogy a nyelv álrühába öltözteti a gondolatot.⁶ Nem, a nyelv szabaddá teszi a gondolatot, a megtalált nyelv az eltévedt gondolatot is. Nem a nyelv, hanem a fáradt, a hamis filozófia öltözteti álrühába a gondolatot, a primordiális gondolatot, az első, a nagy szertartás áldomását, mikor Isten azt mondta: *Éljen az ember*, és az em-

1 O. Mandelstam.

2 Babits: Oh, előrefutós meg visszatérős/lelkem, drága kis ebecském...

* Részlet a készülő Új Tengerkönyvből

3 Thesmophoria: Déméter istennő, a földművelés és a házasság ünnepe. Csak az erkölcsös férjes asszonyok vehettek részt rajta.

4 Horatius: Musa pedestris.

5 Lásd John Barrow: A semmi könyve.

6 Wittgenstein.

ber is először kimondta: *Él az Isten*, és megkötötték az összövetséget. Azóta valóban ott létezik az ember, az evolúciótól is függetlenül, Isten és az állat között. Személyenként dől el, ki melyikhez közelebb.

Valami miatt a zsidók és a keresztények is szégyellik, mekkora befolyással volt vallásukra Egyiptom. Freudnál jobban kevesen borzolták fel a hívő zsidóság érzelmeit, mikor azt feltételezte, hogy Ehnaton volt Mózes. Azóta az újabb „vízöntő” irodalmak már azt is bizonyítani vélik, hogy Thutmószisz volt Dávid király és így tovább... A gyermek Jézust is Egyiptomba viszik, a történet szerint a gyermekgyilkos Heródes elől menekítve, bár a történeti kutatás a mondák körébe számúzi a heródesi gyermekgyilkosságot.

Járt-e Jézus Heliopolisz-Onban, ez a kérdés titkon egyszerre izgatja a római pápaság és a szabadkőműveség képzeletét. Tényleg, a szabadkőművesek büszkék Egyiptomra és a templomalaprajzra, arra, amit Heliopolisz-Onban megismertek, és ami ott kísért, bujkál, hivalkodik némely világvárosok térrendezésében. Hivalkodik is, mint az onnan – igen Heliopolisz-Onból – elvitt és Londonban és New Yorkban felállított két – Kleopátra tüinek nevezett – obelisz. De lehet, hogy ezt is csak a kiélezett, az okkultra kifent tudat utolsó reményként löki ki magából a megtalált misztikumról, vagy inkább arról, hogy a rejtett vagy rejtettnek vélt világ bábeli szimbólum-tornya legalább a Nagy Építőmesterhez közelebb visz, ha már Istenhez nem képes. De ne vágjunk kaszával pókhálót, ne rettentsük a megismerés vágyát még akkor se, ha tudjuk, hogy olyan vékony szálon kapaszkodik fölfelé, ahol már a szellem is életveszélybe kerül, pontosabban szellemveszélybe, amit kimondani is huhh!

Mikortól vált ilyen tétovává, de téblábolásában is erőszakossá és egyben settenkedővé és hivalkodóvá az emberi elme? Veleszületett fogyatékoság, genetikus zavar, vagy ősneveltetési elferdülés. Jó lenne (jó lenne?) tudni, hogy genetikai probléma, és ezzel az Öregre tolnánk az egész ügyet. Ám ha ősneveltetési kérdés, akkor a mi bűnünk, hacsak... Hacsak nem találunk egy megfelelő nevelőt, ősnevelőt, aki a rontást elvégezte. Ilyenkor kell keresni egy ősférget, ami nem árt, ha kígyó nagyságú. Ha nem vagyunk szerelmesek a hideg-ülepű Észbe, akkor el kell ismernünk, a mítoszok tudtak valamit. Rendet raktak az Édenen belül és kívül. Élhető világot mutattak fel, tisztázták az istenek és az emberek alapvető viszonyait. Mára viszont az emberi elme „oda-fajult”, „odaemelkedett”, hogy már sem a mitikus, sem

a tudományos gondolkodás nem elégti ki. A kettő közötti szinkretikus mozgásba kezdett durván és veszélyesen. A szellem tudat-vadvirágos legelőjén (képzavar-kodóknak ajánlom a legere = gyűjteni, olvasni szót) unalmas, kérődző gondolkodók, homályos tekintetű mérgegomba-turkálók és a kettőt szinkretizmusba gyűjtő szélhámosok hajkurásszák egymást megszállottan. Működésük eredménye, hogy egy okkult nyelvi játékkal kicserélik és meghamisítják a létértelmezéseket, és az így vulgívagasz, mindenféle kóborló gondolatokat nem engedik vissza eredeti (tisztá? Jajj ne!) forrásukhoz. Gondolati kenetek sepreje kavarog üledék-képtelenül és kép-telenül, kép-felejtésre kárhoztatva. Modernnek misztifikált okkult információs hálók sulykolják a kicserélt, hamisan használt fogalmakat. Ennek egyik legjellemzőbb példája a *felvilágosodás* szó, amely eredetileg a szabadkőműves okkult beavatás kulcsszava volt, és a racionalizmus szinonimájává vált. Eredeti jelentésének az ellentétévé, a racionalizmus állvallásosan istenített oltárképévé. Óh, ha ezt szegény Ehnaton – aki először használta napkultuszos peresztrojkája kulcsszavaként – megérhette volna.

Hogyan jutott a nyugati gondolkodás ide? Milyen kérdés ez: érthető vagy talán nevetséges? Mára kialakult nyelvi hazugságrendszerünk, előítéletes szociolektusai, gyanakvással terhelt beszédjellemezőink – s főleg a történelmi és természettudományos tételekben is totálissá váló kérdéstilalom – mennyi teret nyitnak tudatunk tisztázni akaró fénynyalábainak? Próbáljuk ki, ki mire gondol, ha azt mondom, meg kellene vizsgálni gyökereiben, hogyan volt együtt és hogyan vált szét az egyiptomi vallási-szellemi tejttestvéri talapzatról a zsidó és a keresztény vallás, valamint a szabadkőműveség mögött is mozgó gnoszticizmus? Vagyis a világlátás három nyugati tétele: a zsidó, amelyben egy nép egy isten közvetlen földi beavatkozása révén elindul, hogy kiválasztott néppé, istenivé váljon; a keresztény, mely hite szerint misztikus isteni beavatkozás, megváltás által isten gyermekévé avatódik; és a gnosztikus (szabadkőműves): az ember képes önerejéből a gnózis, a megismerés által megszabadulni a természet bilincseitől, és így istenné fejlődhet.

Mikor gondolataimmal erre fordulok, hallani vélem, minden oldalon, előítéletek erősödő tengerzúgását a fülben s a régi tengerhű felszólítást: maradj te csak boróka! Figyeld magad, védj magad ebben az eldurvult világban töviskes gallyaiddal, teremj borókabogyót! Jó lesz urak asztalára sült vadhúsokkal ízes lakomára. Na jó, még egy kis borocskázás is mehet és csendes

tuszkulánumi beszélgetések Ciceró és Krúdy mintájára, hódító régi birodalmakról, bódító, szerelmes volt asszonyokról, de soha már Margitáról, aki élni akart,⁷ soha már semmi lényegest hazádról, erről a száz éve hanyatt esett haldokló bogárról.

Ha ezekről a dolgokról akarsz beszélni, akkor legyen akkora hited, mint annak, aki biblikus erővel így szólhat rá az eperfára: szakadj ki gyökerestől, és ülted át magad a tengerbe.⁸ Ki tud úgy rászólni magára, hogy jókedvűen tengerré lényegül, tengerszívűvé. Hacsak... Hacsak nem olyan szemtelen, hogy munkára képes fogni az isteneket, vagy elő tudja csalogatni az időből – a lelkünkben mért időből – az angyalokat, és távol tartja a térből jövőket, mert azok veszélyesek. Milyen nyelv képes körbejárni és feltárni a kérdéstilalommal sújtott témákat. Ráadásul úgy, hogy közben ne csábítson el bennünket az Édes Tenger, az ezoterikus tudás émelvítő, hínáros világa. A tizenkilencedik és a huszadik században elszenvetdük – máig meszkalinosan kábító hatással – a nyelv szélsőséges bevonását okkult célok szolgálatába. Tökéletesen készítette elő ezt a mélységet Marx, Nietzsche és Freud antiszent háromsága.

Aiszkhülosz *Leláncolt Prométheuszában* Prométheusz istengyűlölő kifakadására Hermész így szól: „Tapasztalom: beteggé tett az örület.” Az örület a görög nősema szó, amely egyszerre jelenthet testi és szellemi betegséget. Ez az állapot már semmilyen lényeges kérdést nem enged feltenni a mindenség igazi ügyeiről s benne az ember valódi jelentőségéről. Ebben a prométheuszi léleknyavalyás világban szorgos tudományos és áltudományos, hitetlen és álvallásos helóták szövik az Antikrisztus ingét.

Munkára lehet-e még fogni az isteneket? Milyen eszköz, milyen ember képes a szent teurgiára? Talán a művészet, ami ontologikusan teurgikus, istenműveltető. Az isteni nyelv bevonása az ember istenkereső vállalkozásába. Működtetni ezt az egyedülálló királyi szellemi önkényt, alázatosan és termékenyen, mint Dante vagy Petrarca. Például Petrarca, amikor az *élő hó fölé vigyázva elhintett rózsáról* beszél, vagy igézi a *tűzpiros rózsát az arc havában megnyílni*, vagy Nagy László látja a hószakadást a szívre, vagy az az „apokrif” látomás: *rózsaszírom alakú sebek a lélekben: rózsza és kereszt*.

7 Lásd Ady Endre: *Margita élni akar* című versét.

8 Lukács 17,6.

9 Regösének részlet.

Képes-e még a mai ember, a mai művészet teurgiára, vagy olyan időben élünk már (megint), ahol az emberi cselekvőképesség, a valódi és a művészeti-mágikus is, felfüggesztett, mert háború van a Mennyben. Mihály és Lucifer vívja ismét rettenetes háborúját értünk és ellenünk.

A kérdés

Valamelyik világhíres író mondta valahol, hogy írni annyi, mint felejteni. Ha érteni véljük is, hogy mire utalt, akkor is körülengi ezt a mondatot a végig nem gondolt gondolat bénító hanyagsága. Mondjuk inkább azt: írni annyi, mint emlékezni. Ha kell, többre is, mint a földi létezés. Akár úgy, mint az eltávozott lelkünk emlékezik a testünkre, vagy legalább testünk emlékeire. Mi, földi halandók már csak ilyenek vagyunk. Legszívesebben arra szeretnénk emlékezni, hogy mi lesz akkor, amikor a testünk már csak lelkünk emléke lesz.

A létezés, a halandó, és vélhetőleg egy magasabb fokon a halhatatlan is, emlékezés-koreográfia. Valahol a mindenség lélektengerén, lélekóceánján pislákoló és lángoló lelkek járnak a maguk tűztáncát Isten, a nagy koreográfus öröme. Hogy ehhez a vállalkozáshoz neki miért kellett közbeiktatni a Földet és ezt az evolúcióval is sújtott majmot, az nagyon veszélyes kérdés.

Az istenszeretet és az istentagadás ösvénye itt a legkeskenyebb. Talán itt tudnak legkevésbé segíteni az örzőangyalok, és itt vicsorognak legádázabban a keresztetlenség démonok.

Ezen a területen működik totálisan a kérdéstilalom, amit úgy is hívhatunk, hogy vallás, ami kinyilatkoztatás, vagy az álkinyilatkoztatás és az álvallás. Vélhetőleg úgy lehet – mert *azt is megengedi az a nagy Úristen*⁹ –, amint az istenkereső létezés technikája az emlékezés-koreográfia, úgy az istentagadóé a felejtés-koreográfia. Ahogy a mítoszi időkben minden az istenekről és Istenről szólt, úgy mára minden fokozódó mértékben az emberről s még inkább az ember megistenülési vágyáról, arról, hogy valami nagy Valami bennünk és általunk istenné akar válni. A nagy isten-szimulátor ember-szimulátorként akar győzni, szívesen evolucionáltatná magát bennünk istenné. Neki is végzetesen ránk van szüksége.

Kykeont készítettem magamnak, mert olyan dolgokról szeretnék mesélni, amelyekről józanul nem merek, nem tudok s talán nem is lenne tanácsos, mert a posztmodernkori eretnység legnagyobb bűnébe esem antitalentumként. Kultúrák iváshoz való viszonya vélhetőleg kultusz alapú, még akkor is, ha a legemberibb vágyat, a Paradicsomból való kivetettség szomorúságának leküz-

dését szolgálja is egyben. Tündérien bohém kultúra, mint a görög, még együtt tudta tartani a kultuszt és a rézségséget, és Dionüszoszban megteremtette a lélekvédett mámort, ezt a megfejthetetlen csodát, amit Nietzsche, Isten absztinense tökéletesen félreértett. Nőkről és borról és végül Istenről nagyon nehéz absztinensen beszélni. Aki nem ismeri a fecsegés borharmatos áldott állapotát, könnyen (a)moralizálásba vagy fontoskodásba süllyed, és olyanokat mond, hogy meghalt Isten, holott megint csak arról szól minden „*mint egykor Jeruzsálemben, ahol egy hang volt hallható, mely így szólt: FUTNAK AZ ISTENEK.*”¹⁰ Csak most a (poszt)modernkor hamis istenei futnak és gerjesztenek egyre kínosabb szellemi rézségséget.

Tehát, hogy a csapongó kitérőkben szavam ne felejtsem, Kykeont készítettem magamnak beavatólag és bátorítólag. Tengerészeknek való ital. Valódi boreás tengerek vad csavargóinak ugyanúgy, mint tudati óceánok szellemi hamiskártyásainak. A receptet Homérosz Odüsszeiája őrizte meg. Erről jut eszembe, hogy mi, a trójaiak és szikamberek dunakanyari utódai, úgy tanuljuk (tanuljuk még?) és lelkesedünk az öreg görög hazudozó trójai háborújáért, mintha mi is a görögök utódai lennénk. Hiába na, nem tudunk megszabadulni az idegen befolyástól, s talán ez az oka, hogy magunktól is idegenkedünk már. Ezt csak azért írtam ide, hogy éreztesssem, mire lenne képes ez a holdból pottyant magyarság (lásd Füst Milán: holdból pottyant nyelv), ha egyszer végre képes lenne már teljesen másként gondolkodni, s mint szakadozó, kínosan kopott ruhát ledobná magáról azt a tudást, amit ráraktak idegentudatú hazug századok úgy, hogy még a magyarkodó ellenkezője sem igaz. Ezért én például kötelező olvasmánnyá teném Dares Homérosznál régebbi „Iliászat”. Ő Vulkánusz papja volt Trójában. Ellen-Iliásza pálmalevelekre volt írva. Ha valakinek véletlenül van egy példánya, értesítsen. Közreadjuk, és akkor aztán futhatnak a görög istenek, és a tigris szétzúzza Homér lányának elefántesont nyakát, szempillái lecsukódnak; úgy csüng jegyese karjain, mint a hópehely a maenalusi vagy licaeusi fenyő ágain.¹¹

Szóval a Kykeon receptje a következő:...

Miért gondoljátok, hogy elárulom az eleusziszi beavatási szertartás titkos receptjének pontos összetételét? A Zwack még elkezdene gyártani, és mindenki, ráadá-

sul minden *ám ha-árec*¹² hozzájutna és szentelenül beavatottnak érezhetné magát. Ám mivel nem vagyok az istenek titkainak hamis sáfára, annyit azért elárulhatok, hogy borból, hagymából, sajtból és árpadara keverékből készült. Kísérleteztek vele testi székrekedések és szellemi hasmenések között tántorogva. Egy dolgot segítségül még elárulok, azt, hogy hozzá kell szokni, mint kínai lánynak a szüzesség elvesztéséhez. Na nem az aktushoz, hanem ahhoz a rizsborhoz, a *saohszinghez*, amit születésekor tettek el, és húszesztendő korában *huatiao*-ként kell elfogyasztania. Talán ezért legyőzhetetlen a kínai birodalom, mert a lányokat ilyen engedelmességre nevelik. A *huatiao* „virágos díztésűt” jelent, és a bort húsz évig tároló kancsó díztéséről van elnevezve. Amióta a mi nyugati kultúránk a köcsögszépítést és a vaginamonológót emelte központi kérdéssé, nem tud *a léleknek gyönyörűséges oldott állapotába kerülni*.¹³ Vagy csak néha, oldott, áldott, áldomásos pillanatban, mikor a tiszta, szabad-lélek-kömvés Kazinczyval így szólunk: ...*Áld, poharam ha virág övedzi...*¹⁴ Ám, hogy ne essünk a szellemi lengesség bűnébe, vissza kell térnünk oda, mitől került kultúránk lélekszavarba eredetileg, eredetben. Mai másság-kultuszunk csak következmény s a homoszexualitás túlvédett, hivalkodó, megélhetési kultusza azon túl, hogy az igazi homoszexuálisokat nyomorítja meg lelkiileg legjobban, ráadásul az androginitás ösképét is felismerhetetlenné maszatolja. Ugyanúgy, mint a feminizmus is ösképnyilkosság elkövetése, lázadás a legfőbb földi szentség, a Nagy Anya ellen.

Mennyi kykeont kell annak meginnia, aki olyan dologról kezd el gondolkodni, hogy mitől hanyatlik egy kultúra, mitől szálla alá, mint Jézus Krisztus a poklokra? Avagy ugyanattól? Miért nem azon lelkendezünk: annak ellenére, hogy még ő is elhatárolta világunktól magát – lásd az *én országom nem evilágból való* – mégis vannak a földi létnek olyan kitüntetett pillanatai, sőt korszakai, amit a Sátán is – ki, tudvalevő, evilág ura, és kikért minket, hogy megrostáljon – megirigyel. Ne tartassék megátalkodott önteltnek és beképzeltnek az, aki a végső rostálás előtt, midőn már körüllegi a férfikor égett avarszaga, olyan kérdéseket feszeget, amelyeket józan ember, pláne, ha még fiatal és erősen vonzzák földi ügyek és hívságok, cifra karrierek, nem mer. Ilyenkor az embert már vélhetőleg nem annyira a földi félelmek irányítják és vonzzák, mint inkább a jó választ idézgető-igéz-

10 Chateaubriand.

11 Kompiláció Chateaubriand Vértanúkjából.

12 A politikus farizeusok és szadduceusok által mélységesen megvetett tanulatlan nép.

13 Herakleitosz.

14 Kazinczy a miskolci *Erényes kozmopoliták* páholyának volt a tagja.

gető jól feltett kérdés lelkiismeret-nyugalma. Bár ilyenkor is ott motoz, ott remeg némi földi vágy a tudatban, az a vágy, amit Babits fogalmazott meg a legszebben:

*Szonett, aranykulcs, zárd el szívemet,
erősen, hogy csak rokonom nyithassa.*

Mert nem most örültünk meg, hanem örültek voltunk a történelem kezdetén.¹⁵ Sőt, ha van üdvtörténet – ahogy mi, keresztények hisszük –, az éppen az, hogy az ember a megváltás segítségével a beteljesedett idők

végezetére levetkőzi ennek a földi történetnek az örült-ségét, zavarodottságát, és még a tetragramma is ki-mondható, néven nevezhető a JHWH. „Hirtelen” rá-döbbenünk, hogy a fényt nem egy magasabb dimenzió zavaraként,¹⁶ hanem Isten természeteként kell kutatnunk, és megvilágosodik, hogy a nyelveken beszélés és a nyelveken szó-lás között nem szemantikai, hanem lelki különbség van, szentlelki.

Ha arra vetemedünk, hogy világunkban a zavart kutatjuk, teológiai aknamezőn találjuk magunkat. Aki nem, az nincs a zavar lényegénél, csak előítéletei tövis-rózsafüzérét morzsolgatja. Az előítéletekben pedig paralizálódik az igazság velünk született tehetsége. De miből születik az előítélet: bennünk és a történelemben? Megfogható-e a zavar kezdete, pontosan emlékezünk-e, vagy emlékezetünk mélyén őszavar, őszavarkeltés működik?

Vannak népek, melyek leírják titkaikat s vannak, amelyek elrejtik.¹⁷ Vannak fecsegő és hallgató kultúrák. Általában a nagy beavató kultúrák, az egyiptomi, a má-gus, az eleusziszi a hallgatás vagy a sejtetés homályos kódébe rejtekeznek, nem foglalják írásba titkaikat. Ezekben a civilizációkban a titkok kultúrája és az emlé-kezés kultúrája harcban áll. Ettől a harctól ezek a kultú-rák különös lebegő formát nyernek és nagyon kiszolgál-tottakká válnak. Viszont nyelvük olyan megfejthető és megfejthetetlen nyelvi mélységeket rejt, amittől az idők végezetéig építkezhet. Az írás dogmává merevíti az em-

lékezetet. Miért van az, hogy mégis írni kell. Hölderlin mélyen sejt, mikor *Patmos* című költeményében így ír:

*Szolgáltunk a földanyának
s a napvilágnak, nem is oly rég,
tudatlanságból, de az Atya,
ki mindenek fölött uralkodik,
azt óhajtja leginkább, hogy szokásban maradjon
a szilárd betű, s híven magyaráztassék
a fennálló világ.*

Híven magyaráztassék a fennálló világ. De kik magyarázzák híven? Azok, akik ismerik „*az istenek né-ma neveit*”,¹⁸ vagy akik megkapták az *őrizz meg és emlékezz* parancsot, és akik azóta is éneklék a Leká Dódi kezdetű sabbat-énekben: Samor ve zákor be-dibbur ehád. Megszületett a kivá-lasztottság és az emlékezés ősjogossítványa. Egy szük

papi réteg beavatottsága helyett egy egész nép vált be-avatottá. Ehnaton mégis végleg leváltotta az egyiptomi papságot. Vagy ahogy Freud sejteti, Ehnaton-Mózes új vallást alapított. Az isteni rejtettség feltörése azonban egy, az istenére féltékeny nép és egy, a népére féltékeny isten szövetsége lett. Igazolva ismét az ősbölcsességet, hogy a hasonlat világalakító tett. Sokan kutatják azóta is szeretettel és gyűlölettel, tudományosan és áltudományo-san, hittel és hitetlenül, hogy a tudat quantum-óceánjának milyen hologramja ez a projekt. A kérdés, amely önma-gával megszülte a kérdéstilalom fogalmát is. Földi és transzcendens értelemben is. Talán még Krisztus is ezért beszélt parabolákban, s mikor már az sem segített, akkor a jelenlévők számára érthetetlen nyelven, vélhetőleg az angyalok nyelvén, vagy az élet, az örökélet elveszett sza-vaival kérdezi: ELI, ELI! LAMA SABAKTÁNI?¹⁹ Felte-szi a legdrámaibb emberi kérdést: Én Istenem, én Iste-nem, miért hagytál el engemet?

Biztos, hogy végképp sújtja ezt a kérdést itt a Földön a kérdéstilalom, vagy csak rövid az életünk, hogy vég-gigondoljuk? Bizony sok dologra rövid. Már innen nézvést. Onnan nézvést lehet, hogy nem. Már ha van Onnan-nézvést...

15 Valami ilyesmit Koestler is mondott valahol.

16 Theodor Kaluza múlt századi matematikus feltételezte, hogy a fény egy magasabb dimenzió hullámmozgása által keltett zavar.

17 „De a titkos dolgokat szóban adjuk át nem írásban.” Alexandriai Ke-lemen.

18 Parmenidész.

19 Máté leírása szerinti szöveg.